

Raadsvoorstel

Status: Opiniërend

Agendapunt:	5
Onderwerp:	Evaluatie verbonden partij GGD IJsselland en Ontwikkelingenbrief 2023 GGD IJsselland.
Datum:	5 april 2022
Portefeuillehouder:	J.W. Uitslag
Decosnummer:	1425
Informant:	J. Goejer j.goejer@dalfsen.nl (0529) 488349

Doel:

1. Kennis te nemen van de 'Evaluatie GGD' en uw opinie te vormen over de wijze waarop uw raad de kaderstellende en controlerende taak ten aanzien van de GGD uitvoert.
2. Kennis te nemen van de Ontwikkelingenbrief 2023 van de GGD, deze te bespreken en desgewenst aandachtspunten mee te geven aan de portefeuillehouder.

Inleiding:

Uw gemeenteraad heeft door de vaststelling van de Kadernota verbonden partijen algemene en specifieke uitgangspunten vastgelegd ten aanzien van de deelname, sturing, beheersing, verantwoording en toezicht van verbonden partijen om zodoende inhoud en invulling te geven aan de wijze waarop uw raad zijn kaderstellende en controlerende taak wil uitvoeren. Vastgesteld is dat voor de raads- en gemengde regelingen, één keer per vier jaar, te weten bij aanvang van een nieuwe raadsperiode, een gemeentelijke visie wordt opgesteld waarin wordt verwoord wat de gemeente wil realiseren bij/met de verbonden partij. Op deze manier kan de portefeuillehouder de verschillende belangen op een transparantere manier behartigen. Ook is besloten dat aan het einde van iedere raadsperiode een evaluatie zal plaatsvinden van de verbonden partijen aan de hand van het afwegingskader uit de kadernota. *Doel van de evaluatie is antwoord te geven op de vraag of de verbonden partij nog steeds de geëigende vorm is om de doelstellingen van de gemeente te realiseren.* Bijgaand document gaat in op de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland.

Jaarlijks stelt de GGD IJsselland de zogenaamde ontwikkelingen brief op en stuurt deze aan de betrokken gemeenten. De ontwikkelingenbrief beschrijft de zaken die van invloed zijn op de op te stellen begroting van de GGD voor het volgende jaar. Gemeenteraden hebben de mogelijkheid om de portefeuillehouder, naar aanleiding van de ontwikkelingenbrief, aandachtspunten mee te geven richting het Algemeen Bestuur van de GGD vaststellen van de begroting.

Inhoud van de evaluatie

Na een inleiding over het doel van de evaluatie wordt in hoofdstuk 2 nader ingegaan op de gemeenschappelijke doelstelling van de samenwerking. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op het functioneren van de aansturing van de GGD. De gemeentelijke doelstellingen en de doelbereiking in het kader van de rol van de gemeente als opdrachtgever/klant komen aan de orde in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt aandacht besteed aan de rol van de gemeente in de GGD als mede-eigenaar. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de financiële uitgangspunten. Vervolgens komen in hoofdstuk 7 de risico's, onzekerheden en ontwikkelingen aan de orde. Tenslotte wordt in hoofdstuk 8 een vooruitblik gegeven op het proces voor 2018 en is een advies opgenomen van de oude raad voor de nieuwe raad.

De kern op deze onderdelen:

Opdracht: de gemeenschappelijke doelstelling van de samenwerking

De basis voor de opdracht ligt in de Wet publieke gezondheid. Deze wet verplicht het college van B&W een aantal taken op het gebied van publieke gezondheid uit te voeren. Tevens wordt in de Wet publieke gezondheid het college verplicht om een openbaar lichaam in te richten (de gemeenschappelijke regeling) met als naam gemeentelijke gezondheidsdienst. (GGD). Hierbij dienen de verplichte taken zoals genoemd in de Wet publieke gezondheid, maar bijvoorbeeld ook verplichte taken op basis van de Wet kinderopvang te worden uitgevoerd. Daarnaast worden in het verlengde van de verplichte taken ook niet verplichte taken uitgevoerd. De GGD is hierbij de geëigende partij van wege beschikbare kennis en expertise en/of de nauwe samenhang met de verplicht uit te voeren taken.

- Besturing van de verbonden partij

Wij zijn van mening dat het besturingsmodel voldoet. De gemeente heeft binnen dit besturingsmodel te maken met de rol als (mede-) eigenaar en de rol als opdrachtgever/klant.

De besluitvorming als mede-eigenaar in het algemeen bestuur van de GGD IJsselland vindt plaats in de reguliere vergaderingen van het algemeen bestuur.

- De gemeentelijke doelstellingen en de doelbereiking: Is de GGD IJsselland geëigende vorm om deze doelstellingen te realiseren en voorziet de GGD hier effectief en efficiënt in?

Gelet op deze wettelijke verplichting een openbaar lichaam te vormen is de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland nog steeds de geëigende vorm om deze doelstellingen te realiseren.

De gemeente wil daarbij een aantal effecten verwezenlijken door middel van het preventief gezondheidsbeleid, waaraan, naast de wettelijk verplichte taken, onder meer met de GGD uitvoering wordt gegeven. Hiertoe is zowel in beleid als in uitvoering nauw contact met de GGD.

- **Financiële kaders**

De GGD stelt, conform de wettelijke verplichting jaarlijks voor 1 april een concept begroting waarbij gemeenteraden een zienswijze kunnen indienen (in Dalfsen is dit gemandateerd aan het college). Voorafgaand aan de het opstellen van de begroting stelt de GGD een ontwikkelingenbrief (kaderbrief) op waarin een beschrijving wordt gegeven van de ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op de op te stellen begroting. Het bestuur van de GGD kan bij deze brief prioriteiten aangeven en ook tijdig kennis nemen van eventuele (financiële) gevolgen. De ontwikkelingenbrief wordt ook geagendeerd in de raadscommissie, hetgeen de raad eveneens in staat stelt kennis te nemen van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de GGD en tevens aandachtspunten mee te geven aan de portefeuillehouder. De ontwikkelingenbrief 2023 GGD IJsselland wordt gelijktijdig met deze evaluatie aan de raadscommissie aangeboden.

Advies voor de nieuwe raad

De portefeuillehouder vertegenwoordigt binnen de GGD twee belangen – de rol van mede-eigenaar en de rol als opdrachtgever/klant - waardoor een rolconflict kan ontstaan. Door de vermenging van de functies kan het moeilijk zijn om ervoor te zorgen dat verschillende belangen op een transparante manier worden behartigd.

Om voor meer transparantie te zorgen is het van belang dat duidelijk is wat de gemeente wil realiseren bij/met de verbonden partij, zodat de portefeuillehouder met een opdracht naar de verbonden partij gaat. Het beleidsplan preventie Dalfsen Vitaal en Veerkrachtig uit 2021 biedt de kaders voor de uitvoering van het preventief lokaal gezondheidsbeleid, waaraan mede door de GGD uitvoering wordt gegeven.

De raad kan, conform de kadernota verbonden partijen, op basis van de jaarlijks door de GGD op te stellen en in de raadscommissie te agenderen ontwikkelingen brief (de opmaat naar de programma begroting van de GGD) aandachtspunten meegeven aan de portefeuillehouder, zowel in zijn rol als opdrachtgever als in de rol van bestuurder/mede-eigenaar van de GGD. De raad wordt geadviseerd om kennis te nemen van de voorliggende evaluatie en van de ontwikkelingenbrief 2023 van de GGD. Voor de nieuwe bestuursperiode 2022-2026 wordt door het algemeen bestuur van de GGD een nieuwe bestuursagenda opgesteld voor deze periode. De nieuwe raad kan aan de wethouder aanbevelingen meegeven gericht op de bestuursagenda.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de GGD bereid is om de raad te informeren over de organisatie en de taken van de GGD, dan wel over specifieke onderwerpen. De raad wordt aangeraden hier gebruik van te maken.

Ontwikkelingenbrief 2023

De kernboodschap van de Ontwikkelingenbrief 2023 betoogt dat zolang we in Nederland de focus niet verleggen naar gezondheid en gedrag zullen de gezondheidsverschillen en ziektelasten verder toenemen. Meer nog dan gezondheidsbescherming en preventie moet gezondheid bevorderd worden door lokaal, regionaal en landelijk te werken aan een gezonde basis. De coronacrisis heeft deze boodschap versterkt. Er is nu een niet te missen kans om de publieke gezondheid te versterken en samen te werken aan weerbare en gezonde inwoners. Alle 25 GGD-en in Nederland en ook GGD IJsselland moeten vol op deze beweging kunnen inzetten en ook op lange termijn voorbereid zijn op nieuwe crisissen. Dit is ook landelijk hoog op de agenda gezet richting het nieuwe kabinet. Daar is een robuuste organisatie voor nodig en daar moeten nu een aantal structurele investeringen voor worden gedaan in de basis van de organisatie van GGD IJsselland. Dit vereist volgens GGD IJsselland een structurele verhoging van de inwonersbijdrage vanaf 2023 nodig.

GGD IJsselland ziet het als haar opgave om naast inhoudelijk ook financieel in control te blijven en structurele uitgaven te dekken met structurele inkomsten. Er is geen enkele zekerheid of en zo ja welke extra inkomsten vanuit het Rijk beschikbaar komen voor de versterking van publieke gezondheid. Na de structurele teruggave vanaf 2020 aan de gemeenten voor een totaalbedrag van 400.000 euro heeft de GGD geen financiële buffer om extra structurele uitgaven op te vangen. De ontwikkelingen brief beschrijft welke maatregelen nodig zijn voor de versterking van de publieke gezondheid.

Duurzaamheid:

n.v.t.

Communicatie:

n.v.t.

Vervolg:

Na (financiële) gevolgen van de ontwikkeling brief 2023 van de GGD worden verwerkt in de Perspectiefnota. De raad heeft tevens de mogelijkheid om via zienswijzen bij de jaarstukken van de GGD of via de portefeuillehouder richting het Algemeen Bestuur van GGD adviezen en richtinggevende uitspraken te doen.

Bijlagen:

1. GGD Evaluatie verbonden partijen 2022;
2. Bewogen vanuit eigen regie; opbrengst bestuursprogramma;
3. GGD Kerngegevens 2021;
4. Ontwikkelingsbrief en kaders voor de begroting GGD IJsselland 2023.

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de waarnemend gemeentesecretaris/algemeen directeur,
H.J. van der Woude